

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkah pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Ne frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolal se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Dve odredbi.

Naš odgovorni urednik je dobil sledeči dve odredbi:

C. kr. policijsko ravnanstvo v Ljubljani.

Ljubljana, dne 7./9. 1913.

Odredba.

C. kr. državno pravdnistvo v Ljubljani je vkrenilo zaplembo št. 613 perijodične tiskovine »Dan« z dne 7./9. 1913.

Povod te zaplembe je članek: 1. »Belgrajske svečanosti«; 2. »Slovenska zemlja — Cerknica« v vsem svojem obsegu, začeti s besedami: ad 1. »Smatram, da mora...«; ad 2. »Od 26. do 28. avgusta...« in končavi s besedami: ad 1. »na Slovenskem Jugu«; ad 2. »... in albansko«.

Zaplenjen odstavek ad 1. ustanavlja po naziranju c. kr. drž. pravdnistva hudodelstvo po § 58 c) kaz. zak.; ad 2. pa pregrešek po §§ 487 in 491 k. z. in člena V. zak. od 17. decembra 1862, d. z. št. 8 ex 1863.

Ločljivi deli tiskovine (priloga itd.), ki ne obsegajo ničesar kaznjivega, so izločeni od zasege.

Iz drugih, nego tu naznanjenih razlogov ni izključeno kaz. sodno preganjanje.

C. kr. policijsko ravnanstvo v Ljubljani.

(Podpis nečitljiv, menda Zuzi.)

C. kr. državni pravdnik, Gorica.

Gospod Radivoj Korene.

odgovorni urednik dnevnika »Dan« v Ljubljani.

Obveščujem Vas, da sem številko z dne 8. t. m. št. 614 zaradi sestavka »Krvave demonstracije v Gorici« od besed »Nemci izvajajo do besed« je še povečalo ter od besed »Nemci se roparsko obnašajo« do besed »jih razgnali« zaplenil, in da je obenem že tukajšnje c. kr. okr. glavarstvo naprosilo, da zaseže vse primerke nahajajoče se v uredništvu v Učiteljski tiskarni, v prodajalnicah in drugih javnih prostorih.

V Gorici, dne 9. sept. 1913.

Za c. kr. I. drž. pravdnika:

(Podpis nečitljiv.)

Tako se torej glasita odredbi. Iz tega lahko slavno občinstvo spozna, kakšne pregreške, zločine in hudodelstva ima »Dan« na svoji vesti. Dan na dobivamo take odredbe, tako da že nimamo prostora, da bi vse priobčili. Za svoje črne grehe se mora »Dan« pokoriti s tem, da mora včasih v beli obleki v svet. Vse pritožbe nič ne pomagajo, pomagalo bo samo, da prijatelji »Dneva« tem bolj širijo list in ga podpirajo v njegovem boju za slovenske pravice. Uredništvo.

E. GANGL:

Naloge naprednega slov. učiteljstva.

Slavnostni govor ob 25letnici učiteljske Zaveze na slavnostnem zborovanju v Narodnem domu dne 7. t. m.

Bratski zbor! Mila slovanski bratje!

Na poziv predsednika naše Zaveze, tovariša Luke Jelenca, naj na današnjem slavnostnem zborovanju, ko obhajamo 25letnico svoje osrednje organizacije, govorim slavnostni govor. — Moja naloga je lahka in težka obemep.

V proslavo tega svojega jubileja smo izdali dvoje obširnih tiskanih del. Tovariš Jelenec je spretno in vestno sestavil spominski spis, ki kaže v luči nepovratne resnice uspešno in vsestransko četrstoletno delovanje naše Zaveze. Naše glasilo pa — Učiteljski Tovariš — izpopolnjuje s svojim slavnostno številko omenjeni spominski spis, prikazuje pravo stanje naše organizacije in odkriva sliko našega šolstva in našega stanu ter kaže njiju resnični položaj — brez sleparjenja in brez pretiravanja. Ta ogromni material, zbran v dveh publikacijah, različen in vendar skladen med seboj, dopolnjuje in razširja drug drugega, govori sam najlepši slavnostni govor. To je govor dela!

Govor dela.

Te žive besede mi ne kaže ponavljati: lepše je ni mogoče izpregovoriti, nego je izšla iz ust resnice, porodiče zgodovine! — Zapisana ob pravem času se oblikuje pred nami v nazorno sliko bojev in naporov, ki so bivše in sedanje naše delavce neprestano spremljali, odkar so stopili v službo naši skupni stvari na polje stanovske organizacije, službe napredovanju našega narodnega šolstva.

Ta govor dela — to moramo priznati! — pravi, da naše in našega šolstva materialne koristi ne odgovarjajo porabljeni duševni in telesni energiji. Malokdo in malokaj šteje toliko nasprotnikov, skritih in javnih sovražnikov, kakor učiteljstvo in šolstvo, ki si enega brez drugega ne moremo misliti. Vzrokovi temu nasprotovanju je več, ali danes jih ne bomo preiskovali. Sicer pa je vsakemu, ki je tukaj navzoč, predobro znano, zakaj ima kulturno delo sovražnike, in znano mu je, kdo in kje so ti sovražniki.

Enega vzrokov pa, ki stoji izven politike, kakor to besedo danes splošno razumevajo, ne morem zamolčati, in to je, da idealno stremljenje ne rodi takoj z mater, plodom, ampak da to stremljenje zahteva material, podlage in materialnih žrtev, da se ne razgubi kot studenec v peščeni zemlji, ampak da se naposled in polago-

ma pretvori v stvarno korist. Ne smemo pa zamolčati, da je baš ta psihološka vzročnost neumevanja in nenaklonjenosti dala temelj in izvor političnemu viharju. Nič ni lažjega, nego v masi zbuditi materialen pohlep, ki se slep in nenasičen preliva v strast, ki postane lepe človeške nature najgrša stran! S takimi strastmi ki jih ravna a priori sovražne roke, je lahko delovati proti idejam in idealom, ki nimajo razen svoje lepote in v sebi zagotovljene bodočnosti nobenega drugega orožja nasproti razdivjanju in razdirajočim elementom! (Odobrovanje.)

Tako so se mnogotere stave naše dela podirale takorekoč sproti. Kar je ob šibki hrani drgetajoča roka gradila, to je izpodnašal val sovražne sile. V mnogotero srce, v mnogotero rodovino, v mnogotero vas in mesto je bilo vrženo seme sovražstva, ki je s pohotno rastjo izkušalo zadušiti vse, kar je tamkal vzklilo že dobrega in plemenitega. Tako je bilo naše delo dvakrat težko in dvakrat naporno. To pa tudi zato, ker mora vsak zaveden učitelj in vsaka zavedna učiteljica brez prestanka opravljati dvojni posel: za svoj stan in za svojo šolo! Drugim stanovom so dani vsaj eksistenčni pogoji, da ni treba zanje imeti posebnih skrbi. Ostajajo jim torej le službene dolžnosti. Drugače je z učiteljstvom. Služba sama ubija telo in duha — kar je še ostalo zdravih sil, te črpa bol za obstanek. Tako delo na dve strani, intenzivno delo dan na dan, leto za letom je gotovo težko. To ve samo tisti, ki se je sam že ukvarjal z njim. (Klici: Res je!)

Bolj pa nego z materialnimi uspehi moramo biti zadovoljni z narodnimi. — Ti so naše zadoščenje, ker nam dajejo vero v pravičnost in dobroto svoje stvari ter nam in zanamcem zagotavljajo jasnejšo bodočnost!

Naša naloga.

Naša naloga je zapisana v naših dušah. Začrtala sta jo tla z nesmrtnimi svojimi deli Komensky in Rousseau, največja duhova, ki ju zmore zgodovina pedagogike. Prvi utemeljuje princip materske šole in realnost, nazornost pouka; drugi kaže pot k največji učiteljski — prirodi — s klicem: V prirodo, v prvotnost nazaj!

Iz obojega kipi vrec našega duševnega gibanja: materinstvo — nauk ljubezni; realnost — šola življenja; priroda — domovina; prvotnost — enakost, bratstvo!

Nad vsem tem duševnim svetom, realizirajoč se v dejanjih, plava nauk poštrevovalne ljubezni brez fariželskih primeskov. Kakor ga je učil učenik Kristus: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe! (Odobrovanje.)

Vse to uveljaviti v življenju in svetu — to je naša naloga!

To nalogo izvršujemo v šoli tako, kakor ukazuje državni šolski zakon; izven šole tako, kakor dovoljuje državni osnovni zakon in kakor to ni zabranjeno avstrijskim državljanom. Ako bi ne delali tako, bi bila ta dvorana danes prazna! Vsaj Kranjsko napredno učiteljstvo bi bilo zbrano v drugih in drugačnih prostorih! (Klici: Tako je!)

Dvojnja naša naloga, ki sem jo omenil prej — delo za stan in delo za šolo — mora teči vzporedno, da se na eno stran na škodo druge strani preveč ne izrabijo sile. Levica se bori za eksistenco, desnica deli duševno hrano. Ta ustvarjalna moč izvira iz enega telesa in enega duha. Strniti se mora premnogokrat v odporno silo, kadar je treba braniti pravico in čast. Dolžnost živga človeka veleva, da moraš ohranjati samega sebi, samemu sebi ustvariti trdno materialno podlago, ako hočeš z uspehom in v nemu služiti vzvišeni nalogi. Glad ne sili lačnih, bolezen ne zdravi bolnih. Glad in bolezen pa iščeta sredstev in poti, da ubijeta sama sebe in da stopi na njih mesto životvorna, deloljubna sila.

Tako je program naše naloge določen formalno in bistveno. Treba je le razumevanja in poglobitve.

Bolgarski emisarji.

Bolgarska je vojaško in diplomatično poražena; vojaško ob reki Bregalnici, kjer so se njene številne močnejše čete morale umakniti pred številno slabejšimi Srbi, diplomatično pa s tem, da je hotela izigravati posamezne države — tudi velike sile — eno proti drugi, končno je pa sama bila izigrana, obsedela je med dvema stoloma prepričana le svoji usodi in nihče ji noče ali pa ne more pomagati.

Ni priletel položaj, v katerem se nahaja danes Bolgarska, ali ker ga je sama zakrivila, naj ga sama tudi popravi, vsekakor pa bi ji bilo nujno svetovati, naj se vživi v ta nov položaj in naj se poda na delo, da zopet vstane, ker čem dalje bodo Bolgari fantazirali, tem težje postavilo svojo domovino zopet na noge.

In Bolgari fantazirajo, nočejo se sprijazniti z novimi razmerami, temveč upajo, da popravijo napake državljanov in generalov — profesorji, odvetniki, časnikiarji itd., ki sedaj potujejo po Evropi, da bi jo zainteresirali za Bolgarsko. Ko je bil poraz že popoln in tudi podpisani mir v Bukareštu, so Bolgari na dnu svojih praznih blagin našli še zlatnikov za par pesti, te so dali nekaterim ljudem in jih poslali v prestolice evropskih držav in v slovanska središča, da vzbudijo simpatije za Bolgarsko in dokazujejo potrebo revizije bukarške mirovne pogodbe. Tem emisarjem se ne godi slabo, oni potujejo na državne stroške, ali njihova politika

je ravnanost stroška, denar, ki ga Bolgarska žrtvuje za ta »poslanstva« je v vodo vržen in bolje bi bilo, da ga Bolgarska porabi za kako drugo, koristnejšo stvar.

Ti emisarji se namreč v Petrogradu sklicujejo na slovansko čustvovanje in se delajo velike rusofilje; na Dunaju ne govorijo o Slovanstvu in Rusije najraje ne omenjajo, ali jo pa obsojajo; v Budimpešti se las-kajo Madžarjem in govorijo o potrebi prijateljskih odnosov med Madžarji in Bolgari; v Brnu, Pragi in Zagrebu govorijo najraje o Slovanstvu in obrekujejo Srbijo, češ, da je neslovansko postopala. S kratka, ti bolgarski emisarji govorijo povsod tako, kakor mislijo, da bo njihovo govorjenje ugažalo onemu, s katerim govorijo, neodkritosrčni so tudi sedaj, ker neodkritosrčnost je najbolj značilna lastnost vse bolgarske politike.

Vspeha ti emisarji ne bodo izvojevali za Bolgarsko nobenega, to je jasno, k večjemu osmešili jo bodo, ker razumni ljudje se bodo smejali temu nesramnemu početju in značilno je, da se s temi emisarji peča resno samo dunajsko časopisje in grof Berchtold, medtem ko se drugod po Evropi nihče ne zmeni za nje. No, in te simpatije dunajskih listov in grofa Berchtolda so slabo znamenje, ker povsod kjer so te simpatije, so navadno tudi — neuspehi...

Tudi v Zagreb je prišel tak emisar v osebi poslanca Pejeva, ki v »Obzoru« obrekuje Srbijo in ponavlja staro neresnico, da so Bolgari pomagali Srbom pri Kumanovu, četudi danes že vsak otrok dobro ve, da se je nahajala druga srbska armada pod poveljstvom generala Stefanoviča, v kateri se je nahajala tudi ena bolgarska divizija, za časa Kumanovske bitke kakih pet dni hoda od bojišča in niso Bolgari potem takem mogli slišati niti grmenja topov od Kumanova!

Čisto mogoče je, da pridejo bolgarski emisarji tudi v Ljubljano, četudi je dobro znano stališče Slovencev, ki bi se dalo na kratko formulirati takole: Slovenci, Hrvati in Srbi so en narod, ki ima skupne interese in je izključeno, da bi se mi mogli postaviti v sporu med Srbi in drugimi katerim narodom na stran nasprotnika Srbov, kakor je izključeno, da bi se Srbi, ali Hrvati, v sporu med nami in Nemci ali Italijani postavili na stran naših sovražnikov. Bolgari so sicer po jeziku tudi Jugoslovani, ali od njih samih je odvisno, kdaj postanejo Jugoslovani po mišljenju in čustvovanju, kar je vsekakor predpogoj za njihov sprejem v slovensko-hrvatsko-srbsko družino. Sedaj njihovo mišljenje in čustvovanje ni jugoslovansko, oni so izzvali in začeli vojno s Srbijo, kar smo Slovenci obsodili in izjavili odkrito in pošteno našo solidarnost s Srbi. Tako odkrito in pošteno povemo naše

LISTEK

PAVEL BERTNE:

Otrok ljubezni.

(Dalje.)

»Ali si hudobna! Da bi ugajal tebi, bi moral biti podoben — komu že? ...«

Nagajivka je zapela: »Nekomu, ki ga poznam...« Vse so se zasmejale. Rdečelaska pa je dejala, mežikaje s prekrasnimi očmi:

»Gospodična, to mi reči, ki vas ne briga!«

»A človek jih vidi z zaprtimi očmi.«

»Kdaj neki?«

»Takrat na primer, kadar te sreča z njim v Komični Operi, v loži.«

»Moji bratranec je.«

»Klanjam se! Bratranec, ki plačujejo lože v komični operi... Ti imaš pač srečo.«

»Lepa reč! Peljal me je enkrat s prosto vstopnico.«

»Ali te vodi s prosto vstopnico tudi k zlatarju, kjer dobiš bisere, ki jih nosiš?«

Rdečelaska je dejala, na pol smeje se, na pol užaljena:

»Ako vas kdo vpraša, recite, da ne veste ničesar.«

Toda mlada blondinka ni dala miru;

»Naj ti povem, Mihelina. Boljše je, da zbujajo človek v drugih zavist kakor sočutje. Prašaj jih vendar, kaj bi imele rajše: ali, da jih vidiš ljudje izpodroč s tvojim bratrancem, ali da jih spremlja stari oče, ki ga opažamo vedno z Gilberto Lemetrovo?«

»Saj to je vendar njen oče.«

»Možič, možič! Ime mu je Rojané.«

»Saj ti pravim, njen krušni oče.«

»Kdo pa je pravi oče?«

»Oh, gospodične, ta je neznana oseba.«

»No, če je tako, potem se ji pač ni treba tako postavljati...«

»Ni je treba biti tako trmoglavi.«

»Zato, ker se gospod Oben ukvarja z njo nekoliko več kakor z ostalimi.«

»Človek res ne ve, zakaj.«

»To je resnica. Glas ima, to je res... a komu je podobna s svojo mornariškomodro obleko?«

»In toliko časa jo že nosi... dobro blago mora biti... o tem ni dvoma.«

Velika rdečelaska, ki se nekaj časa ni menila za njihov razgovor, je skomizgnila ironično z rameni.

»Bežite, bežite, otroci. Ako ne bi bila tako lepa, je ne bi mogle obirati tako brezobzirno.«

»Oh, lepa! Okus je okus.«

»Bežite, bežite... Ne rečem letos... to je prehitro... a priložnost leto boste videle, kako vam odnese prvo darilo, čestitke razso-

dišča in angažman na Operi — kakor nič.«

»Ali — kje pa je zdaj?«

»V klavirskem razredu.«

»Ali tekmuje tam tudi?«

»Kajpak! Morda dobi tudi tam nagrado.«

»Torej hoče jesti vse odlike!«

»Tega ne pravim. Ampak guliti se mora, ako hoče tekmovati v obolen — v petju in v klavirju...«

»Pa tudi s svojim starcem se uči!«

»Z atkom, ki ima plave lase?«

»Ta angelček mora imeti najmanj svojih sto let...«

»Kakšen posel neki opravlja s takšno butico?«

»Mari ne veste?«

In rdečkasta jim je povedala zapupno, rožliale s svojimi biseri:

»On je režiser pri »Sto Norosti«; prejšnje čase pa je bil operni pevec.«

»Kje to?« V Kurji Vasi? ...»

»O, ne: na Komični Operi, draga moja.«

»Drug bas ob posebnih dnevih — v zboru, seveda.«

»Prvi tenor, gospodična. Eh, da tako se godi tenorjem, otroci... In če pomislimo: mož je imel svoje slavne dni, kakor vsi ostali...«

»Potem ga moram prositi za koder njegovih las... pravijo, da to prinaša srečo...«

»Prosi Gilberto Lemetrovo. Vi diš, saj ravno prihaja.«

Leto dni je bilo minilo od vstopa

Gilberte Lemetrove v konservatorij.

Kar so govorile o njej tovarišice, je bilo — ako ne naklonjeno, pa vsaj pravično.

Napredek naše deklice je prese- nečal vse.

Tako v pevskem kakor v klavirskem razredu je bila razodela

takoj ob svojem vstopu čudovit umetniški dar — znatno prediz- obrazbo in neukrotljivo voljo dela.

Učitelji so si jo takoj zapomnili — posebno pa gospod Oben, ki le do- sezal z njo čudovite uspehe.

Mala Gilberta se ni postavljala z nikako žensko koketirjo. Kadar so jo tovarišice dražile zaradi preproste obleke, je odgovarjala:

»Moje oče služi dvesto frankov mesečno; kadar jih bom služila jaz stotisto letno, takrat se bomo obla- čili malo bolje.«

Ob takih prilikah je odgovarjala vedno velika rdečelaska z imenom Mihelina:

»Prav imaš mala! Ti si boš kma- lu lahko kupila vse tiste, ki te zdaj dražijo, fletna si, in bogme, rajša te imam, kakor vse druge skupaj.«

Res se je zdelo, kakor da hoče postati ta Mihelina njena prijateljica.

Rada je prisledala k njej, menila se in čebjala...

In Gilberta ni bila baš sovražna tej punici polni svoje originalne lepote — nikakor ne...

Ni ji bila sovražnica, čeprav je vedela, da v tel trumi deklet, kjer je

bilo polno lahkomišelnice in pametnih

Mihelina Robertova ni ravno najpri- dnejša in najpametnejša.

Hodila je z mladim, elegantnim fantom. Dasi je bila hči revnih ljudi,

vendar je nosila razkošne obleke, ki so bile že same po sebi priznanje nje- nega padca.

Toda bila je izgovorna, duhovita in rada ljubezniva napram tistim, ki so ji bili povšeč.

Vrhutega pa se je zavedala posi- novljenka Florestana Rojaneta prav dobro, da v svojem bodočem življe- nju ne bo smela biti preveč občut- ljiva.

Govorila je včasih o tem s Flo- restanom; on pa je odgovarjal z brez- brižno prizanesljivostjo, ki mu jo je bilo dalo njegovo petdesetletno delo- vanje pri gledališčih:

»Draga moja, ti delaš zdaj svoje prve korake v gledališko življenje. Sre- čala boš več neumnic kakor pamet- nih deklet, toda ogniti se ne boš mo- gla niti teh, niti onih, ako boš v tem preveč občutljiva, ti bo pretežko ži- veti. Bodi, mala moja, kakor golob- čki; capljaj po blatni cesti, a ne moči si belega perja; in ne pozabi, Gil- berta, ne pozabi nikoli...«

Svoje misli ni povedala do kraja.

Toda mala jo je zaključila res- nobno:

»Ne, dragi očka, že vem, kaj ho- češ. Nikoli ne pozabim tega. Nikoli, nikoli...«

(Dalje.)

njenje tudi bolgarskim emisarijem, ako pridejo v Ljubljano obkroževati Srbijo in jim tudi povemo, da bomo z njimi takoj najboljši prijatelji, ako predhodno obnovijo prijateljstvo s Srbi. Bolgari naj vedo, da se niso sprii samo s Srbi, temveč s celim slovenskim jugom, s katerim se morajo zopet priljubiti samo, ako se predhodno sporazumejo s Srbi. Hrvači so tudi našega mnjenja, vsaj po ogromni svoji večini. »Obzor« je slučajna izjema, pri nas ne dobijo Bolgari niti enega lista, ki bi se postavil v srbsko-bolgarskem sporu na stran Bolgarov, s tem na Bolgari računajo in naj nikar ne pošiljajo svojih emisarijev v Ljubljano.

o.

Št. IIj.

V narodno tako silno ogroženem kraju kot je naš Št. IIj. bi človek pričakoval, da postavi gospodujoča stranka občinski upravi na čelo moža, ki je zanesljiv ne le kot nje stran- kar marveč še bolj tudi v narodnem oziru. Svoje dni se je očitalo napredni- kom, da se premalo brigajo za ogroženi Št. IIj. Ko se je potem začelo tozadevno delo, pa so se polastili Št. IIja klerikanci. Njih klic »roke proč« je bil mogočen in pričakovati je bilo, da bodo začeli nasproti tamo- šnji nemškutariji radikalno nasto- pati. Njihov prvi tozadevni korak je bil, da so postavili za župana »Slo- venca« Thalerja. Mož je skrajno zelo mnogo obetal — z usti. Pozneje pa se je pokazalo, da je kot slovenski župan na onem mestu popolnoma ne- zmogel. Klerikanci so za to pač mo- rali vedeti. Čudno je le, da niso ni- česar proti ukrenili in tega moža s trpljenjem na županskem stolu še boljše utrčili. Kaj vrag, da se je začel potem mož smejati ne le njim, mar- več vsem tistim, ki so ga zmerjali za — Slovenca. Saj še ni temu tako dolgo, ko je g. Thaler ob neki priliki v Gradcu na vsa usta kričal »heil!« Pač samo za to, ker je slovenski žu- pan ogroženega Št. IIja. Se lepše po- čenja pa njegova gospa soproga, »slovenska« šentiljska županja. O njej se nam je pravilo, da ima foto- grafijo nemškonalca, poslanca in predsednika »Südmärke«. Wasti- ana s cvetjem okinčano! Pa še več: pri g. Thalerjevi hčerki se ženi neki uradnik sirme Puntigam iz Spielfelda in temu bodočemu svojemu zetu baje g. Thaler zaupa vsako malenkost občinske uprave, tako, da so Nemci že v naprej informirani o vsaki slo- venski malenkosti. Ni hudič, da se nam potem prekrži vsak najmanjši korak! Glavna krivda pa seveda ne pade ravno na gospoda Thalerja, pač pa na one, ki ga puste na toli narod- no ogroženih tleh gospodovati kot župana. V kratkem imamo tu zopet občinske volitve. Pričakujemo, da se bo z vsemi temi smetmi v škodo Slo- vencem, korenito pomedlo, če ne bomo ubrali čisto druge strune.

Ze zadnjic smo poročali o veliki Nemki, učiteljici Roškar, ki tepta in zančuje svoje slovensko rojstvo s tem, da pomencuje na slovenski šoli slovenske učence. Rekli smo, da uči vse le izključno v blaženi švabčini. Pa ko bi le to! Od svojih učencev zahteva celo, da pozdrav- ljajo na cesti mimoidoče samo nem- ški. Da, celo slovenski krščanski po- zdravljim je prepovedala in zahteva- la, da se mesto njega poslužujejo nemškega. Umljivo je torej, da se je proti njej začelo dvigati med starši slovenskih učencev godrnjanje. Ljudstvo je splošno in skrajno ogor- čeno in zahteva vedno odločnejše, da se to švabkinjo odslovi. Če to nem- ško dekle, hči slovenskih staršev, ne razume manire in se noče ukloni- ti onim, kojih kruh jo redi, pa naj gre na Zg. Štajer. Sicer je na za prime- ren odgovor najlepši čas, kadar bo prosila za definitivno nameščenje. Upamo, da se bo takrat rabilo tak odgovor, kot si ga zasluži. Renega- tov ne maramo in v slučaju potrebe smo pripravljeni poslužiti se samo- pomoči. — Sicer pa je tudi v tem slučaju na merodajnih krogih, da po- kažejo z vso odločnostjo, koliko jim je na res narodni stvari in na varstvu narodne posesti. Če jim je kaj na tem bodo vedeli uvaževati škodljivo delo tega švabskega dekleta, ki zastruplja duše naših slovenskih otrok.

Štajersko.

Tudi — narodno... Iz Poljčan se nam poroča: Ko so se po katoli- škem shodu v Ljubljani vračali domu razni posestniki, se je med drugimi oglašil na tukajšnji postaji tudi neki čuk. Možu se je očividno zelo dopad- lo, paradržati v kroju pred strmečo javnostjo. Kdo bi mu pri tem zameril, če se je v to svrhu posluževal samo — blažene nemščine. Ampak, če se že spozab tako daleč, potem bi naj vsaj — govoril pravilno nemški. Se- veda tega mož ni bil zmogel. Čvekaj

in skovikal je v splošno zabavo vseh navzočih neko čudno kolobocijo, ki je nihče razumel ni, da niti železniško osobje ne, ki je na take ekstrature na- ših ljudi žalibože do popolnosti vaje- no. Sele, ko je možakarja nek usluž- benec opozoril, da se lahko poslužuje tudi svoje materinščine, je opustil nemško mešanico in pričel govoriti, kot mu je jezik zrastle in kot ga je učila njegova mati. In s takimi ljudmi se rešuje naše ljudstvo! Slava onim, ki tako kugo našega narodnega tele- sa širijo po lepi naši domovini...

Gradec. (Zamenjan.) V ponedel- jek se je nameraval peljati v eno štajerskih mest trgovski potnik Has- selberger. Ker pa spada med one, ko- jim je naša Zelena Štajerska prepo- vedana, si je nadel napačno brado. Tako maskiranemu, se mu je posre- čilo, dospeti v Gradec, koder je hotel med voznim odmorom v restavraciji kolodvora južne železnice obedovati. Natakari Kög pa, je takoj spoznal, da brada in brki gosta niso zrasli na Haselbergerjevem telesu, vrhu tega pa je imel Haselberger še nesrečo, da mu je brada med jedjo odpadla. Kög je radi tega takoj pustil pokli- cati policaja, in ta je Haselbergerja, kojega je imel za nekega nevarnega zločinca, takoj aretiriral. Sele po dol- gem zasliševanju ter pregledovanju albuma za zločince, koder pa Hasel- bergerjeve slike ni bilo in telefonič- nem poizvedovanju na Dunaj, se je policija prepričala, da je v toliko Has- selberger — čisto nenavaren. S stro- gim ukazom, da si ne sme nikdar več v Gradcu nadejati ponarejene brade, bil je Haselberger odpuščen.

Gradec. (Smrt najstarejšega Gradčana.) V ponedeljek zjutraj je umrl najstarejši mož Gradca, Pavel Dirnböck. Dosegel je gotovo redko starost 101 leto.

Ptuj. (Iskanje vodnih žil.) Mest- na občina ptujska je povabila znane- ga koroškega inženirja Purchalla, da bi v ptujski okolici poiskal morebitne vodne žile. Purchalla je eden onih iskateljev vodnih žil, ki le je iščejo s pomočjo vodnih žilic (Wünschelrute). Purchalla je obljubil, da pride.

Voltsberg. (Lov na zverjad.) 7. in 8. t. m. so se vršili veliki lovi na volka v stubalpskem gorovju. Lovi se je udeležilo tudi vojaštvo, ki je na- peljalo poljski telefon v svrhu me- sebojnega sporazumevanja posame- nih lovskih oddelkov. Ta telefon pa je bil napoti dolgooprstnim dodelom vsled česar so ga na dveh mestih docela prerežali in ukradli 200 m ži- ce, dočim so le to na več drugih me- stih tako poškočevali, da ni več bila za praktično uporabo. Prvi dan je bil lov docela brezuspešen.

Celje. (Prijeta mati.) Kot smo že pred dnevi poročali, je bilo v mestni farni cerkvi najdeno odloženo novo- rojeno dete. Poizvedovanja za ma- terjo so imela uspeh. Te dni so pri- jeli 25letno posestniško hčer Antoni- jo Zagradišnikovo iz Male Gore pri Sošanju in jo oddali celjskemu sodi- šču. Zagradišnikova pravi, da je to storila iz obupa, ker nima ne za se, ne za dete potrebne hrane. Porodila je na nekem polju blizu Celja.

V Sloven. Gradcu bo dne 14. t. m. zborovanje društva za vzgajanje noriške pasme konj. Zborovalo se bo v dvorani c. kr. zastopa ob 9. uri dopoldne.

Benečanske sanje

se bode predvajal 6 dni, t. j. od srede 17. do ponedeljka 22. t. m. v Kino-Idealu. Moderna socialna drama v 3 delih. Krasnejši od drame »Otrok Pariza«. Predstave ob 3., 1/2 5., 6., 1/2 8. in 9. Pri- mereno tudi šol. mlad. Cene 10 v. dražje.

Dnevni pregled.

»Dan« je trin v peti vsem, ki že- lijo, da izžine slovenski narod s po- vršja. Vsaka resnična notica z slo- venskih mej je konfiscirana. »Dan« širi narodno zavest na mejah Slove- nije in zato ga je treba uničiti. S kon- fiskacijami nameravajo to doseči. Če ni konfiscirani v Ljubljani je konfiscir- na pa drugod. To je sistematično uničevanje, ki se pa ne bo posrečilo, ker slovensko ljudstvo ve, kdo go- vori pravico. Pravica oči kolje, zato le po »Dnevnu«, ki širi resnico. Te na- kane pa preprečuje naše ljudstvo v tem, da se naračuje na »Dan«, kar je najboljši sredstvo proti zasledo- vanju.

»Dan« konfisciran v Gorici. Av- strijski državni pravdnik tega ali onega kralja si misli, da mora »Dan« biti vsak dan konfisciran. V ponde- ljek zjutraj ni bil konfisciran v Lju- bljani, zato ga je državni pravdnik konfisciral v Gorici in sicer kar tebi ni menj nič, to, kar se mu je ljubilo, če se je bil svojo konfiskacijo uteme- ljl. Gospod državni pravdnik v Go- rici! Ali ste bili mar v zadregi s šš, da niste v ptemeljevanje konfiskacije navedli niti enega paragrafa? Seve-

da za vsako samoljubnost tudi av- strijski zakonik ne daje potrdila.

Kako pa to, da »Soča« ni bila konfiscirana, ki je prinesla skoraj ravno takšno poročilo? Tu se vidi, kako sovražilo »Dan« državne ob- lastnosti. Pa če mislite, da nas boste ukrotili in do tega prisilili, da ne bi brez ozira na levo in desno govorili resnice, se zelo motite, gospodje!

Šaljava zgodba iz gorških de- monstracij vzbujala živahno veselost. Nemški junaki so imeli dogovorjeno, da naredi silen krik, če bo kdo te- pen. Da vzbude več govorice o nemškem mučenstvu ali pa iz stra- ha, je počel ob nedeljskih demonstra- cijah v gorškem ljudskem vrtu neki koroški Nemčurček, ki se zanj živa duša ni zmenila, naenkrat bežati in kričati: »Polizei, Polizei, ich bin an- gegriffen« (policija, policija, napadli so me). Nekaj pasant je zalca ustavil in mu prislil najprej eno z desne, potem pa še drugo z leve krog ušes, nato pa ga poučil: »Naj se zgodi po tvoji volji, zdaj si res »angegriffen«. Može se je izgubil kakor kafra in ni več kričal.

Poročilo gorške policije o ne- deljskih demonstracijah je deloma neistinito, deloma neumno zavija. Najpomembnejši je pač pasus, kjer pravi doslovno: »Ker je bila množica velika in da da svojim naročilom več povdarka, se je vodja policije čutil prisiljen potegniti sabljo, a je ni bilo treba rabiti.« V tem tiči drago- ceno priznanje, da je gorški nadko- misar dr. Casapicola proti vsem predpisom potegnil sabljo. Če bi nje- gova obveljala, bi morala policija na Dunaju ali v Trstu, kjer se obhodov vdeležujejo tisoči in tisoči, vselej streljati vsaj s kanoni, da dobe nje ukazi »več povdarka«. Uradno poro- čilo priznava z zgorejšnjim stavkom, da policije ni nihče izzval in da ni izdala poprej nobenih ukazov in pre- povedi, marveč da je povsem proti predpisom potegnila sabljo. Uradno poročilo piše neresnico, ker zamo- lčuje, da je s Casapicola moralo sab- lje potegniti še 40 policistov in se za- kaditi v množico, ker je Casapicola glasno zaukazal: »Fahrts hinein wie die Wilden (zakadite se vanje kakor divjaki). Uradno poročilo si ne upa tajiti, da so vkljub prepovedi izzivali Nemci poleg »Trgovskega doma« z razvitimi zastavami. Povod demon- stracij se v njej zamočuje. Tu imo- mo dokaz, da se gorška policija sra- muje priznati, kdo je povzročil ne- mire.

Uradno poročilo gorške policije zamočuje tudi, da so Nemci v ne- deljo dop. v gorškem ljudskem vrtu večkrat ustrelili z revolverjem. Za- molčuje tudi, da bi bili Slovenci, če bi hoteli, lahko z nemškimi izzivači drugače obračunali, a so jih veliko- dušno pustili, češ da lekcija z mokro- cunjjo zadošča ter jim le nekaj tra- kov snela z zastav. Uradno poročilo zamočuje, da je vodja gorške poli- cije med nemiri dvakrat na glas za- kričal nad Slovenci: »Slovenische Kultur« in kasneje Zivilisierte Horde. Uradno poročilo zamočuje, da vodja gorške policije ne zna besedice slo- venski.

Wieser in kamora so pustili svo- je goste popolnoma na cedilu. Niso si upali jih braniti ali zagovarjati, mar- več so se poskrili prepustivši goste usodi. Le plemenitosti Slovencev se imajo zvalbeni nemški železničari zahvaliti, da imajo še kosti skupaj. Iz Celovca v enakih razmerah pač ne bi bil prišel noben Slovenec živ na- zaj.

Laška poročila o nedeljski de- monstraciji so deljena. Med tem ko klerikalni listi poročajo dokaj objek- tivno, so kamoristi izlegli nesramne laži o slovenskih stražnikih, ki jim niso postopali dovolj odločno proti Slovincem. Da so naskočili naše lju- di z golimi sabljami prav brez vzro- ka, to gorški inredničarjem ni nič, menda naj bi Slovence postreljali!

Slovenska trobojnica v Gorici. Nepopisno je bilo navdušenje Slove- ncev, ko so po shodu okinčani s tro- bojnimi znaki stopili na ulico in pred sabo razvili narodno zastavo. Poli- cija jo je naskočila z orožjem. A to je ne spravi iz Gorice. Naša trobojnica do zdaj na Primorskem še ni sme- nositi. To bode treba predočiti go- riški policiji na merodajnem mestu. Trobojnica je zunanji znak naše na- rodnosti, in te si ne damo vzeti! Zato pa bodo gorški Slovenci z dežele in mesta dobro sterili da to trobojino v Gorici vsak dan nokaželo in prirede nekaj obhodov, da se bodo oči g. Casapicola navadile na naše barve.

Lex Kolisko že zopet straši. Ler Kolisko, po katerem bi se v Dol. Av- striji torej tudi na Dunaju sploh ne smelo učiti v drugem jeziku, nego v Nemškem, kljub temu, da je tam 300.000 Čehov, je bila zopet na vrsti pri zborovanju »Südmärke« v Solno- gradu. Nemci so nabrali za ta zakon že 700.000 podpisov.

Državni proračun za leto 1913 izkazuje za vse avstrijsko ljudsko šolstvo beraško svoto 6.631.171 K.

Prispevek verskemu fondu katoliške cerkve za znaša po litem proračunu 19.745.408 K! Država nima za šole in učiteljstvo denarja, ampak zvrča breme na občine in dežele, za katoli- ško duhovništvo pa je državna bla- gajna vedno na stežaj odprta, za tisto duhovništvo, ki še na svojo pest odi- ra in izmoggava revno avstrijsko prebivalstvo.

Bogastvo cerkve v Avstro-Ogr- ski znaša 813 milijonov kron. V ne- premičninah ima cerkev 300 milijon- nov kron — v papirjih 400 milijonov kron. To samo v Avstriji. Na Ogr- skem ima cerkev poldrugo milijardo premoženja. In vendar nimajo nikdar dovolj. Na vsakega duhovnika na Ogr- skem pride 8000 kron, dočim pride na navadnega državljana le 500 kron. Od 70 milijonov dohodkov pride na 18 škofov 38 milijonov K. In vendar bodo blagoslovljeni bogataši tarnali po prižnicah in izsesavali ljudi, ki si komaj zaslužijo za kruh.

Soproga rumunskega ministra notranjih zadev na Ogrskem aretirana. Te dni je dospel iz Pariza na Du- naj rumunski minister notr. zadev Take Jonescu. Na Dunaju ga je pričakovala soproga, ki se je tja pripe- ljala v avtomobilu čez Ogrsko. Na Ogrskem pa so mažarski žandari njen avtomobil ustavili in ministro- vo soprogo aretirali — ker je bila na avtomobilu rumunska zastava — kar je po mažarski drž. zakonih prepo- vedano. To so res lepe razmere pri- nas.

Nemec na jug — Slovenec v Ameriko! — »Münchener Neueste Nachrichten« so objavile članek o nemškem naseljevanju v južni Av- striji. List pravi, da je naseljevanje v južni Avstriji prav ugodno, zlasti na Štajerskem in Koroškem med Slo- venci. O Slovincih pravi, da so mi- roljubni in prijazni Nemcem; nahaja- jo se pa na tako nizki stopnji, da se lahko konkurira z njimi. Konkurira... to se pravi: postavlja jih v kot in preganja z rodne grude. Slovenec naj se mu umakne v Ameriko. So že tu tudi dobri domači faktorji, ki poma- gaajo v to svrhu. Na »nizki stopnji« so res, ali v preveliki miroljubnosti in prijaznosti nasproti Nemcem se ne da govoriti. Mi smo Švabov prav do grla siti in ne vemo, zakaj bi se jim umikali s svoje rojstne zemlje. Ako imajo Nemci svojih ljudi preveč — naj naseljujejo z njimi Afriko. Zna- čilno pa je za naše gospodarske raz- mere, da o nas tako piše ugleden nemški list.

Vsem, ki potujejo. Piše se nam: Sele v Zidanem Mostu sem bil — in že nisem dobil niti v restavraciji niti v trafikah slovenskih ali vsaj dvojezič- nih razglednic. (Op. uredništva: Koli- kokrat celo v Ljubljani prodajamo, kupujemo in pošiljamo razne nemške židovske razglednice, ki so blago najslabše vrste). Umestno bi bilo, da Slovenci razglednic z nemškimi na- pisih sploh ne kupujejo. Boljše je po- slati pozdrav na dopisnici, nego na nemški razglednici. Isto velja za časopise. Na kolodvorih južne železni- ce po Štajerskem in drž. žel. po Ko- roškem sploh ne dobijo slovenskih li- stov. Seveda naši potniki so s tem zadovoljni in kupujejo nemške. Dolž- nost vsakega slovenskega potnika je, da zahteva slovenske liste — ako teh ne dobi — naj ne kupuje nem- ških. Slovensko časopisje mora šele sedaj dobiti svoj pomen, če se širi tu- di po narodni meji. Zato bi bilo pri- poročati, da naj puščajo potniki slov. liste v kupejih oz. jih dajo ko so jih prečitali v roke domačim ljudem, ki z njimi potujejo.

Popravek. V šte. 587. je prin- sel »Dan« pod naslovom »Trpljenje nezakonske matere« daljši dopis iz Podneči, kjer se je govorilo o ravna- nju Franca Pristovca proti njegovi sestri. Stvar je prišla pred sodišče in je bil Franc Pristovec oproščen. Iz tega se vidi, da je bilo poročilo pre- tirano. Tudi druga očitanja so ne- opravičena in sumničena neresni- na. Ker ne maramo delati nikomur krivice, s tem ono poročilo poprav- ljamo.

Sestanek slovenskih tehnikov. »Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju« priredi v Lju- bljani s sodelovanjem društva sloven- skih agronomov »Kras« na Dunaju, »Kluba slovenskih tehnikov v Pragi«, »Kluba slovenskih tehnikov v Grad- cu« in curiških slovenskih tehnikov v dneh 20. in 21. kimavca t. l. I. sesta- nek slovenskih tehnikov. Na dnevnem redu sestanka so poročila članov sodelujočih društev oziroma klubov o organizacijah slovenskih tehnikov in o njihovem splošnem položaju. Se- stanek se bode posvetoval tudi o strokovni zvezi slovenskih akade- mičnih društev oziroma klubov. Pri- javljeno je tudi strokovno predava- nje. Udeleženci sestanka si bodo ogledali nekatera tehnična dela in na- prave v Ljubljani. Natančen program bode v kratkem razposlan priglašen- cem, ki se jih je prijavilo lepo število, kar znači, da vlada med slovenskimi tehnikami veliko zanimanje za to prire- ditev. Vseled pomanjkanja naslovov

se gg. starejšine omenjenih društev oziroma klubov ne more vabiti vsa- kega posebej. Vabimo jih tem potom najuljudneje, da posvetijo naši prire- diti blagohotno pozornost. Istotako vabimo ostalo dijaštvo, ki se zanima za stremeljenje slovenskih tehnikov, da se sestanka udeleže. Posebno p. t. abiturienti, ki so se odločili za tele- nični študij, si bodo na sestanku ustvarili primerno sliko o položaju slovenskih tehnikov. O važnejših toč- kah sporeda bomo v kratkem priob- čili glavne podatke.

Ljudsko šolstvo. C. kr. kranjski deželni šolski svet je potrdil deško in dekleške nadaljevalne šole na ljud- skih šolah pri Sv. Ani, v Bukovici, na Kokri, pri Sv. Lenartu, na Malen- skem vrhu, na Sorici, v Primskovem, na Zalem Logu in v Dražgošah. Za- časni učitelj v Strugah je postal ab- solvirani učiteljski pripravnik Viktor Kovač, v Oslinico je premeščena kot- časna učiteljica s Kala Marija Bur- ja. Učiteljska suplentinja Stanislava Mešek, je postala časasna učiteljica na 4razrednici v Kostanjevici. Uče- teljica Roza Pichler v Retečah je pre- meščena na lastno prošnjo nazaj v Lipoglav. Radi pouka na gospodin- skih tečajih bo v šolskem letu 1913— 1914 suprirala učiteljico Marijo Odla- zek na dekleški ljudski šoli v Kamniku učiteljska suplentinja Helena Fischer.

Razpisane učiteljske službe. Po- stojnsko kraj: učno mesto na triraz- rednici v Št. Vidu pri Vipavi. Rok do 13. septembra. — Učiteljsko mesto na enorazrednici v Koritnici. Rok do 3. oktobra. — Kranjski okraj: učitelj- sko mesto na deški štirirazrednici v Kranju. Rok do 28. septembra (prejš- nje prošnje neveljavne). — Radovlj- ški okraj: učno mesto na petrazred- nici v Radovljici. Rok do 30. septem- bra. Nadučiteljsko mesto na štiriraz- rednici (s 6 paralelkami) na Jeseni- cah. Rok do 22. septembra.

Deklamacijski večer v Mariboru. Gg. Milan Skrbinšek, režiser in igra- lec in Josip Sest, igralec, priredita ponedeljek dne 15. t. m. v maribor- skem »Narodnem domu« deklamaci-jski večer.

Iz Novega mesta. Prijatelji glas- be prirede v soboto 13. t. m. v Na- rodnem domu odhodni in benefični večer gospoda kapelnika G. Höfner- ja, ki zapusti v kratkem naše mesto, v katerem je deloval lepo število let na polju glasbe z navdušenjem vno- in brezprimerno požrtvovalnostjo. Program za večer je umetniško iz- bran, po programu sledi prosta za- bava s plesom itd. Zaslug moža, od katerega se z britkim srcem poslav- ljamo, pač ni treba posebej naštevati. Pozna jih vsak naš meščan. Zato je naša dolžnost, da pridemo na ta ve- čer polnoštevilno, da se dostojno po- slovimo od njega, za katerega bomo težko dobili nadomestila.

Moška podružnica sv. C. in M. v Trbovljah priredi v nedeljo, 21. septembra t. l. popoldne veliko ljud- sko veselico pod 200letno lipo pri Spancu. V slučaju neugodnega vre- mena se ta preloži na prihodnjo ne- deljo. Priprava za vsakovrstno za- bavo je v polnem teku. Blagorčnost slavnega občinstva se je ob takih pri- likah vselej izvanredno izkazala, kar upamo tudi sedaj. — Odbor.

Ustanovitev divaškega Sokola se vrši dne 14. septembra t. l. ob 4. popoldne v prostorih gospoda Ivana Obersnela, posestnika v Divači. Pri- jatelji sokolstva, potrudite se k usta- novitvi, da s tem moralčno podprete prvi gib mladega »Sokola«.

Velik požar. Dne 7. t. m. okrog pol osnih zvečer je izbruhnil ogenj v dvojnem kozolcu posestnika Jožeta Zurca iz Loga pri Mokronogu. Ogenj se je v kratkem času oprjel tudi hiše, hleva, poda, navadnega kozolca in je vpepelil vse. Zgorelo je tudi pet pra- šičev in mlada kobila. — Jožetu Obi- ni je zgorel pod, hlev, dvojni kozol- lec in svinjak. Hišo so sicer rešili, vendar je precej poškodovana, ker se je tudi nje oprjel ogenj. — Ivanu Kovačiču je zgorela hiša, hlev, pod, dvojni kozolec in dva prašiča. — Antonu Kovačiču je zgorel dvojni kozolec. Posestniku Ivanu Gorupu, ki pa ni pogorel, se je strgala v hlevu telica in je planila naravnost v ogenj, kjer je poginila. Vsem pogorelcem je zgorela velika množica žita, mrve, poljedelskih strojev, več voz, obleke in večji del pohištva. Veliko sadnega drevja je vsled silne vročine pokon- čanega. Skupna škoda znaša 60.000 kron, zavarovalnina pa samo 7300 K. Pogorelci so zato v obupnem stanju in jim je nujna pomoč neobhodno po- trebna. Na mesto nesreče so prihte- le požarne brambe iz Mirne, Mokro- noga, Sent Ruperta, Dolenje Nemške vasi pri Trebnjem in iz Trebnjega. Požrtvovalnemu in neumornemu do- lu omenjenih požarnih bramb se je zahvaliti, da se ni oženj še bolj raz- širil. Kako je ogenj nastal, se še ne ve natančno, vendar se govori, da gre tu za požig!

Sam se je ovadil. Pred enim ted- nom je ukradel 18letni Matevž Bučar iz Trebeljevega na Dolenjskem ne- kemu posestnikoveinu sinu harmoni- ko, ki je bila vredna 100 K. Okrade-

nec je zasledoval tatu, vzel mu je v bližini Višnje gore harmoniko in ga je ogradil orožništvu. Ko je tat izvedel, da ga išče orožništvo, je šel v Ljubljano, kjer se je pretekli ponedeljek sam ogradil policiji, ki ga je izročila sodišču.

Aretacija tatinskega krovca. V Kalcah pri Logatcu je orožništvo te dni aretiralo 32letnega krovca Ivana Leskovca iz Vrhnike, ker je bil na sumu, da je izvršil v zadnjem času več tatvin. Leskovca je orožništvo izročilo okrajnemu sodišču v Logatcu.

Dvoje vlomov in tatvin. Dne 22. t. m. med eno in dvema ponoči so vlomili neznani tatovi v zaklenjeno trgovino Ivana Skrbca v Ljubljani pri Velikih Laščah in so odnesli iz nekega predala petdeset kron drobnega denarja kakor tudi več specerijskih stvari. V istem času so se splazili najbrže ravno isti tatovi skozi odprto okno v hišo posestnika Antona Zakraskaja v Ljubljani in so ukradli več moške obleke, tri pare zlatih naručnic, en zlat in en srebrni poročni prstan in več jestvin.

Tatinska dekla. 18letna Ana Miheljak iz Velenja pri Slovenem Gradcu, je bila v zadnjem času uslužbena kot dekla pri gostilničarki in trgovki Mariji Repavšek v Prelogah pri Semiču. Imenovana je med svojim službenim časom okradla neke svoje gospodinjine, ampak tudi natakarike, ki je služila pri Repavškovi. Tej je Miheljakova polagoma ukradla 100 kron gotovine, natakarike pa je izmaknila damsko uro z verižico vred in 10 kron gotovega denarja. Dne 1. t. m. je Miheljakova izstopila iz službe in se je napotila proti Ljubljani, kjer je dne 4. t. m. stopila v službo pri kantinerju Karolu Königsbergerju v domobranski vojašnici. Ampak že drugega dne je zapustila službo. V Vodmatu so jo aretirali in izročili deželnemu sodišču.

Tatvina perila. V eni izmed poslednjih noči so odnesli doslej neznani tatovi kajžarici Mariji Zupan iz Zgornjih Dupelj več raznega ženskega perila v skupni vrednosti 72 kron.

Deske niso dale miru neznanim tatovom, ki niso prav nič porajali za to, da so bile te deske last trgovca z lesom Mateja Lončarja iz Tržiča. Kar ukradli so te deske in sicer 33 po številu. Deske so bile široke dva palca. Tatovi ali pa tudi tat je naložil deske na voz, pognal je konje in jo mahnil z ukradenim blagom proti Pristavi.

Med delom je bil okraden. Opekarskemu delavcu Matevcu Debevču je bila ukradena te dni med delom v opekarni Knez na Brdu iz žepa suknje denarnica z devetimi kronami in zlat prstan. Storilec je najbrže neki tamošnji delavec.

Najdena utopljena. Dne 18. julija letos je videl ob Dravskem bregu pri Beljaku delavec gosposko oblečeno žensko, ki je skočila preko napa v vodo. Istega dne je izginila žena železniškega oficijanta Karolina Beranek. Seveda so takoj sumili, da je samomorilka Beranekova. Iskali so jo dolgo časa, toda zaman. Šele pred nekaj dnevi so našli utopljeno pri Grabstajnu. Truplo je bilo že tako segnilo, da ga ni bilo več spoznati. Konstatirali so identiteto Beranekove po kosih obleke in po uhanih.

Nesreča na vojaški vaji. V Velikovu je bil nastanjen povodom zadnjih vojaških vaj poskušne baterije poljskega havbičnega polka št. 2, topničar Martin Pribitzer na visokem skednju. Pribitzer je padel med spanjem s skednja in si je pretresel možgane. Poškodba je smrtno nevarna, ponesrečenca so odpeljali v celovško bolnišnico.

Morilec Wagner. Preiskava proti morilcu Wagnerju je zaključena. Spisi so bili dne 9. t. m. odposlani državnemu pravdnistvu. Pri zadnjem zaslišanju je Wagner priznal, da je vzel oba otroka, ki sta bila na počitnicah pri stari materi, namenoma domu, da ju umori. Na vprašanje, če je hotel uničiti vso vas, je odgovoril, da bi bil storil to, če bi imel dovolj fizičnih moči. Duševno stanje Wagnerja preiščejo sodni zdravniki.

Kolera v Galiciji, v Bosni in na Ogrskem. Bakteriološka preiskava je dognala, da sta se v okraju Skole v Galiciji blizu ogrske meje primerila dva slučaja prave kolere. — V Tuzli je zopet nek delavec obol el od sumljivih znakov. V okraju Brčka je en nov slučaj. — Kolera se epidemično razširja po velikih županijah Szaszo-Scereny, Ung. Bač - Bodrog, Baranja, Hajdu in Zemlin.

O patriarhu Bogdanoviču. V Ahi so našli kose suknja, telovnika in hlače patriarha Bogdanoviča. Trditev, da je Bogdanovič izvršil samomor, se zdi neverjetna, ker bi se bil za tak namen gotovo izbral primernejše mesto. Tam, kjer je ponesrečil, bi se mu bilo lahko zgodilo, da se ne bi bil bil, ampak da bi bil obležal s polomljenimi udi. Bogdanovič je hotel 2. t. m. odpotovati, kar je dognano s pisni. Dne 9. t. m. je sodna komisija sestavljala zapisnik v hotelu Weiss-

maier, ter se je pokazalo, da je Bogdanovič že pripravljali prtljago za potovanje.

Grozna eksplozija v tovarni. V tovarni za steklene obročke je dne 9. t. m. nastala vsled požara eksplozija. Enega delavca je raztrgalo na kose, pet drugih je težko ranjenih. Pravijo, da je imel ubiti delavec Sollmann po imenu, dinamitne patrone pri sebi.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Častnik je moral postati. Uradnik Arpad Hajdu iz Budimpešte je dobil pred kratkim pismo, v katerem se pozivlja, da mora priti k svojemu polku za 28 dni. Orožne vaje. Uradniku se je to zdelo zelo čudno, ker ni bil nikdar vojak, kaj še je častnik. Hajdu je bil pri vseh treh naborih osvobojen in je potem redno plačeval vojaško takso. Šel je torej na magistrat, kjer so dolgo premišljevali in ugaibali, na kar so mu pojasnili, da je vse skupaj res precej čudno. Ime, leto, naslov, vse baje »štima« in ker ni baje dobro z vojaškimi gospodi skupaj hruske peči, rajši pristopi k polku. Tam se bo takoj vse pojasnilo. Uradnik se je torej zgledil pri polku in jim je zoper vse povedal. To je bila komedija! Smatrali so njegove besede za neresnične in naročili so mu pod najstrožjo kaznijo, da se takoj uniformira. Kaj je hotel naš ubogi Hajdu? Preoblekel se je lepo in je začel »delati« častnika. Skratka, vojaški stan mu je bil danzadnem ljubši. Konvencija uniforma mu je kaj pristojala. Čez kake tri tedne nato pa pride nenadoma iz Budimpešte odlok, da je imel oni Arpad Hajdu res prav, ker ni hotel iti v vojake. Takoj ga morajo izpustiti. Pravi Arpad Hajdu iz Budimpešte, ki je bil tudi uradnik, je stanoval prejšnje čase v isti hiši — s tem se je zamenjava pojasnila — kakor nepravi Arpan Hajdu. Tega hočejo sedaj zapreti, ker je ubogal in »se je po goljufiji bil častnik«. No, tako je sedaj vseeno. Ako jih ne bi prej ubogal, bi ga ravno tako zaprli.

Ljubljana.

Bolgarski gost v Ljubljani. V Ljubljano je prišel g. Pejev, poslanec v bolgarskem sobranju, o katerem govorimo tudi v današnjem drugem članku, ker je podal v zagrebškem »Obzoru« nekake izjave, z katerimi se ne strinjamo. Pozdravljamo g. Pejeva kot gosta, ali eno moramo tudi pri tej priliki naglasiti: Srbe naj pusti na miru, ker v Ljubljani ne dobi poslušnih ušes za trditve, ki jih je iznesel v zagrebškem »Obzoru«. Mj vemo prav dobro, kdo je zmagal pri Kumanovu in znano nam je tudi to — kdo je začel bolgarsko-srbsko vojno in ni treba, da bi nam kdo to pojasnjeval.

O razmerah v prisilni delavnici smo prejeli. To kar se je zgodilo s paznikom Bučarjem, ki je bil suspendiran, ker je branil svojo družinsko čast, jasno kaže, kakšne razmere vladajo v prisilni delavnici. Tu vlada klerikalno suženstvo najslabše vrste. Največjo besedo ima neki nadpaznik škofov žlahtnik, ki ga občinstvo dobro pozna, ker stoji vsako nedeljo pred škofijo na straži z molekom v rokah. Tako kaže ta mož svojo pobožnost zunaj na cesti — ampak doma v prisilni delavnici je čisto drugačen. To je na zunaj bela ovca, znotraj pa zgrabljivi volk. Ko bi ga slišali, kadar vplje nad prisilnici, bi kmalu ne verjeli na njegovo pobožnost. Surovo postopanje tudi s prisilnici ni dovoljeno — pogosto pa je tudi neopravičeno. Čuje se, da prisilnici tako stradajo, da iz pomij ostanke pobirajo. Pravijo da se psi z 8 mladiči boljšo godi. Seveda za to si drugi lahko kaj boljšega omislilo n. pr. angleško opravo za deželne konje, morske kopelji itd. Prisilnici in pazniki čutijo mogočno roko, ki vlada v deželi. Pazniki so tako malo prosti, da komaj jesti utegnejo. V teh razmerah, ki so zdaj v deželi, je povsod tako, da se oni, ki so na prvih mestih mase in bogate — drugi pa delajo in trpe. Kak dobiček ima od tega dežela? Tako n. pr. je kruh zelo slab — tudi za hrano naj bi se zdravnik malo zanimal. Kurat g. Šega lepo govori o ljubezni do bližnjega — dobro bi na bilo, da bi se to tudi izvajalo. O deset božjih zapovedih se večkrat sliši v smrdljivi kapeli — 6. bi se še vsak zdržal. 7. pa se skoraj ne more, ker ga lakota prisili, da kaj vzame. Lačne nasititi, bolne obiskati, jetnike rešiti — to so telesna dobra dela, ki jih poznato klerikalci le na papirju in v katekizmu. Krave na Kodeljevem daleto prav dobro mleko, prisilnici ga dobe polovico z vodo pomešanega osminko namesto četrta. — Tako se vrši v prisilni delavnici vse v korist dežele in v čast klerikalne morale, dokler bo imel naš kmet še tista črna očala. O katerih je pisal Boltatov Pepe s Kodeljevega.

Dalo bi se še mnogo zanimivega napisati o prisilni delavnici in pokazati ravno na tem zavodu, kakšen sistem vlada danes v slavni deželi Kranjski.

Trdinova številka »Slovana«. V kratkem se izda pisatelju Janezu Trdini v njegovem rojstnem kraju, v Mengšu spominska plošča. Naš ilustrirani mesečnik »Slovan« pripravljajo to slavje s posebno številko, ki je vsa posvečena spominu odličnega pisatelja in kremenitega značaja. Prof. Iličič se je posrečilo dobiti zapiske o Trdinovih šolskih predavanjih, radi katerih je bil Trdina l. 1866. pensioniran (tožen je bil naravnost veleizdale); govoril je na pr. Trdina v šoli: »Vzrok neslogi Hrvatov in Srbov je politična agitacija Avstrije in popovstvo«; ali: »Pod vplivom nemščine so se najbolj pokvarile ženske; sprejele so jezik in navade tujce, postale so brezobrazne, brezstidne; nemška kultura je prinesla v mesta bludnice itd.« — Popolnoma na novo nam »Slovan« sedaj razkriva Trdinovega prijatelja trgovca Blaža na Reki. Bogato gradivo je deloma iz spominov še živčih oseb, kakor velikega župana Budisavljeviča v Zagrebu, kr. svetnika dr. Cattija na Reki, dr. Kresnika na Sušaku, dr. Banjavčiča v Karlovcu, dvorn. svetnika Ternovca v Trstu, svetnika Žaklja v Ljubljani itd. — Trdinova številka »Slovana« se odlikuje po izvršnih ilustracijah treh Trdinovih pravilic: vse te ilustracije so od prof. Saše Šantla v Pazinu. Tekst in slike se torej nanašajo na Trdino.

Odbor Sokola I. pozivlja svoje člane in članice, da se v obitem številu udeležijo pogreba preminulega dragega nam brata Antona Trškana. Pogreb se vrši v četrtek 11. t. m. ob 5. uri popoldne. Zbiranje v društvenem lokalu ob pol 5. uri. Na zdar!

Sokol I. vsota si naznaniti svojemu članstvu in prijateljem Sokolstva, da priredi v svojem okrožju v prid Slov. Sok. Zvezi v nedeljo 14. t. m. sokolski cvetlični dan s sodelovanjem bratov članov in sester članic. Odbor je določil za zbiranje podarjenih svežih cvetk sledeče prostore: 1. magistratno okrožje gospa Widmar Pred Škofijo, 2. kolodvorsko okrožje sestra V. Podkrajšek Resljeva cesta 24, 3. Okrožje Tabor sestra Trškanaova društveni prostor Sokola I., Tabor 2. Ceniene darovalce prosimo, da oddajajo cvetke v omenjene lokale v soboto popoldne, odnosno v nedeljo zjutraj. Odbor Sokola I. se priporoča za sveže cvetke in prosi, da vsak po svoji moči pripomore k temu dobrodu delu. Podjetju in se potruditi, da bo cvetlični dan kar najboljši uspel. Na zdar!

Tekma fermačev se je vršila dne 8. septembra v lovišču g. Franca Urbanca, podpredsednika »Slovenskega lovskega društva« ob najugodnejšem vremenu in v najlepšem redu, za kar zasluži vodstvo in rediteljstvo pohvalo. Udeležba je bila za naše razmere zelo častna. Udeležilo se je namreč tekme 12 psov, in sicer 2 gordon - seterja, 1 rešast pes, 1 weimaranec, drugi so bili nemške kratkodlake pasme. Enega psa so morali sodniki odkloniti, ker ni odgovarjal predpisanim plemenskim znakom. Zelo številna družba lovcev in prijateljev lova se je zbrala ob pol 9. uri zjutraj v Mengšu v gostilni »Pri Gorcuc«, kjer se je vršil najprej ogled psov. Sodniki so bili: g. Fran Kraus, Maks Buxbaum, Karl Preussler in kot namestni sodnik g. Viljem pl. Füller. S kratkimi, jedrnatimi in zelo poučnimi opazkami je ocenil g. Kraus vsakega posameznega psa, na kar so žrebali, v kakem redu bodo tekmovali psi. Tekma je bila precej ostra in se je vršila ves dan do poznega večera, izvenjši majhen odmor popoldne, kljub temu so ostali voditelji psov, sodniki in gledalci vedno dobre volje. Zadnji so tuintam z glasnim ploskanjem pohvalili posebno izvrstno delo tekmovalcev. Utrujenosti ni bilo nikjer. Po posvetovanju sodnikov je razglasil g. društveni predsednik, g. dr. Ivan Lovrenčič, s kratkim nagovorom izid tekme. Dobili so: I. darilo 100 K, dalje samogrejk kot voditeljsko darilo in posebno darilo za najboljšo vodno delo Frigga Eleonorenhim s 195 točkami (lastnik g. Fran Urbanec); II. darilo 70 K in puškin tok kot voditeljsko darilo Ilka Meran s 152 točkami (lastnik g. Dragotin Klobučar); III. darilo 50 K in lovski stožek kot voditeljsko darilo s 130 točkami King (lastnik g. dr. H. Souvan); IV. najvišje pohvalno priznanje in kot voditeljsko darilo nahrbtnik s patronami Lea s 120 točkami (lastnik g. L. Matajce); V. najvišje pohvalno priznanje in kot voditeljsko darilo pasji bič Črt s 117 točkami (lastnik g. R. Boltavzar); VI. najvišje pohvalno priznanje in kot voditeljsko darilo lovski nož Lord s 112 točkami (lastnik g. dr. Igo Janc); VII. najvišje pohvalno priznanje in kot voditeljsko darilo pasji povodec Waldo s 109 točkami (lastnik g. dr. Küßwetter); VIII. pohvalno priznanje Tom s 93 točkami (voditelj g. Geč); IX. pohvalno priznanje Dora s 93 točkami (lastnik g.

dr. Lukan). X. pohvalno priznanje Ali s 87 točkami (lastnik g. Guštin); ostala psa Silva (lastnik g. Sever) in Waldo (lastnik g. Pollak, grad Neukloster v Savinji dolini) sta dobila prvi 69, drugi 60 točk. Dobitela I. in III. darila, g. Fr. Urbanec in g. dr. H. Souvan, sta naklonila svoji darili društvu ter pokazala s tem, da vesta ceniti njegove žrtve za prireditve imenovane tekme. Za naklonjenost se jima društvu tudi na tem mestu kar najlepše zahvaljuje. Gg. sodniki so izrazili v lepih nagovorih svoje zadovoljstvo s potekom tekme, češ da niso mislili, da stoji lov na Slovenskem že na tako visoki stopnji, kakor je pokazala tekma. Za ta razvoj se moramo zahvaliti »Slovenskemu lovskemu društvu«, ki zasluži vso podporo, moralno in gmotno.

Na II. državni gimnaziji (ob Poljanski cesti) se začne šolsko leto 1913/14 dne 19. septembra s slovesno sv. mašo, ki se bo služila ob 9. dopoldne v nunski cerkvi, redni pouk pa 20. septembra. V prvi razred se bodo učenci prejemali dne 16. septembra. Ta dan se je zgledati tudi tistim učencem, ki žele v II.—VIII. razred na novo vstopiti. Dosedajni učenci naj se vpišejo dne 18. septembra. Več pove naznanilo v šolskem poslopu.

Kolesarjem! Kolesarsko društvo »Ilirija« priredi v nedeljo dne 14. t. m. veliko cestno dirko Ljubljana—Logatec in nazaj in sicer za klubovo prvenstvo. Dirkalno se bo pri km 2.8 na Tržaški cesti (Vič) točno ob 2. popoldne. Vloga je 3 K do 12. t. m. a prijave po 12. je plačati po 6 K. Zaključek prijav je dne 14. ob 10. uri popoldne. Darila so štiri, ki so vsa zelo lepa. Izven tega dobí vsak dirkač, ki dospe 20 minut za prvim, diplomu. Kolesarji, ki žele sodelovati kot kontrolerji, naj se prijavijo g. podpredsedniku Josu Gorcu na Marije Terezije cesti.

V nedeljo zvečer se je zgubila srebrna dolga verižica na poti od Križanske cerkve do Sv. Jakoba trga. Najditelj naj jo blagovoli oddati v našem uredništvu.

Semeni Malega Šmarna za kože se bode vršil v ponedeljek dne 15. t. m. kot navadno v skladiščih tvrčke »Balkan«, trg., sped. in kom. del. dr. na Dunajski cesti št. 33.

Sl. občestvo opozarjamo na današnji oglas spedicije »Balkan«.

S trga. Včeraj sta dva Vipavca pripeljala na trg 103 zaboje grozdja in sadja. Posebno živahen promet je bil včeraj na sadnem trgu, kjer je bilo razpostavljenega 172 košar raznega sadja. Jaje je bilo prinesenih na trg 55 košar, kuretnine pa 32 kur-nikov. Krompirja je bilo 10 voz in so ga prodajali po starih cenah. Zela je bilo 7 voz, kateri je bil 100 glav za 4 krone.

Umrli so v Ljubljani: Anton Trškan, posestnik, 26 let. — Lorenc Zajec, delavec-hiralec, 62 let. — Edward Zupanc, rejnec, 11 tednov. — Franc Babnik, delavkin sin, 2 leti. — Marija Podkrajšek, soproga stavbnega inženirja, 28 let.

V mestni klavnic se je od 24. avgusta do 31. avgusta 1913 zaklalo: 59 volov, 5 bikov, 7 krav, 168 prašičev, 166 telet, 25 kostrunov. Vpeljanega mesa je bilo 612 kg. Zaklane živine se je vpeljalo: 1 prašič, 8 telet. Opmnija: 6 goved z mal. zobom.

»Pompadour«, ta sijajna Nordisk veseloigra v 2 delih z gospo E. Fröhlich in Karлом Astrup je včeraj jako ugajala. Ravnotako italijanska drama »Razkrinkan«. V soboto krasna detektivska novela »Kdo je storilec« in v sredo »Benečanske sanje«.

Loterijske številke. Trst: 63, 18, 26, 19, 65.

Trst.

Odloki glede regnikovolov. Ponedeljkov »Piccolo« piše, da je prišla v Trst brzojavka iz Rima, in sicer listu »Corriere della sera« s sledečo vsebino: »Avstrijska vlada je zagotovila italijanski vladi, da izdani namestništveni odloki ne stopijo v veljavo.« — Če je avstrijska vlada res zagotovila Italiji, da ne stopijo v veljavo izdani namestništveni odloki, ni gotova stvar, zakaj »Piccolo« sam je napisal to notico z vprašajem. Mi Tržančani, Avstrijci, ne vemo ničesar o kaki protidredbi naše vlade proti namestništvenim odlokom. Vse pa je mogoče, da v Italiji že vedo o kakem novem koraku naše vlade. Mi sicer ne verjamemo, da bi naši vladji tako hitro upadlo srce, vidimo pa, da se italijanska vlada silno briga za svoje državljane, celo za tiste, ki so v drugi državi, v tem slučaju v Avstriji. Kakor je že bilo povedano, bi imelo biti odpuščenih vsled teh namestništvenih odlokov kakih 40 regnikovolov, ki so v službi pri magistratu in funkcionirajo tam kot javni organi. Torej za teh 40 regnikovolov se Italija zelo poteguje. Italijanski listi (v Italiji) pisarijo še neprestano o teh »zločinskih« namestništvenih odredbah, italijanski konzul na Dunaju je interveniral pri avstrijski vladi in avstrijski Italijani

mažejo s svojimi deputacijami in re solucijami kolena, da boljše teče za korist regnikovolov. Skratka: Italija s poteguje z vso vmeno za svoje državljane. In prav ima. To je tudi njena dolžnost. Skrbeti za svoje državljane je dolžnost vsake vlade. In te dolžnosti se vlade povečini tudi zavedajo in jo izpolnjujejo. Ali pa je tudi naša vlada med temi, ki izpolnjujejo svoje dolžnosti? Dvomimo po pravici lahko dvomimo. Nihakor pa ne dvomimo o tem, da je Avstrija čudna država, tako čudna, kakor tista dežela Korotan, kjer zori pšenica v strokih. V naši državi je vse mogoče. Tu je mogoče, da bo vlada branila regnikole in jih morda celo podpirala, svoje ljudi pa bo izganjala iz svoje domovine. Mogoče je, da naši vladni upade srce in se pokloni svoji sosedu ter iz samega kavalirstva pusti regnikole, naj ostanejo na najboljših mestih v naši občini ter jim zasigura enkrat za vselej prosto pot v našo državo, obenem pa je v stanu gledati prav mirno, kako zapuška na tisoče Slovencev Avstrijo ter se izseljuje. Saj smo ravno pred nekoliko dnevi zapisali, da se je izselilo iz same Kranjske v zadnjih 30. letih okrog sto tisoč Slovencev, ki bi si pa lahko služili svoj kruh v Avstriji, ko bi ne bilo v njej toliko regnikovolov. V Primorski sami jih je okrog sedemdeset tisoč. Naša vlada pa gleda prav mirno in niti ne gane se, da bi enkrat ustavila to rapidno naseljevanje regnikovolov v naše dežele. Naravnost občudujemo jo v njeni kristalno angleški flegmi. (Mi imamo torej tudi nekaj kar lahko občudujemo. Op. stavca!) Vsemu temu se ne čudimo, ker dobro poznamo našo vlado. Gospodom diplomatom je prav malo mar, ali je vse v redu, ali ne, ali so državljani zadovoljni ali ne in ali so ti črni, zeleni ali pa kake druge barve. Diplomatom je glavno to, da nastopajo diplomatsko, vse drugo je postranska stvar. Toda, dragi čitatelji, pod besedo »nastopati diplomatsko« se skriva toliko čudovitosti, da je nemogoče popisati. Približno povedano se pravi biti diplomatičen, biti tak kakor ravno zahteva ta ali ona prilika. Če pa je uporaba te prilike poštena ali nepoštena, koristna ali nekoristna, pametna ali neumna, vse to je čisto postranska stvar. Diplomatična je — in tako mora biti. — Uboga država, ubogi narod, ki ga je nanasela usoda v to žalostno stanje, da mora gledati na diplomate in čakati, naj pride karkoli že. A marsikdo si požel Samsonove moči, take moči, ki bi lahko raztrgala tak diplomatski tempelj, tempelj brezčutnih pilavk. Vlada je pač stroj in stroj dela tako, kakor je pač sestavljen. In za nič se ne briga. — Vrnimo se k temi! Kaj stori vlada z namestniškimi odloki še ni znano. Mogoče je, da ostanejo v veljavi ali pa tudi ne. Pri nas se pač svira s čudnim lokom, a ker je vse mogoče na tem božjem svetu, je mogoče tudi to, da ta prenapeti lok počije.

Sokolska veselica v Škedenju. V nedeljo je priredil škedenjski »Sokol« veselico. Zbirališče je bilo pred »Gospodarskim društvom«, odkjer je odkorakalo precej veliko število posetnikov na veselični prostor z domaćo godbo na čelu. Veselica se je vršila na dvorišču pred gostilno gospoda Sancina. Prostor, določen za nastope, je bil ograjen in v dveh straneh sta se dvigali tribuni. Postavljen je bil tudi šotor s kolom sreče. — Okrog 5. ure je pričela javna telovadba. Najprej je nastopil deški naraščaj, za njim pa deklški naraščaj, oba s prostimi vajami. Dečkov je nastopilo 16, deklke pa 19. Za tem je sledil nastop članic (19), ki so nastopile s prostimi vajami in na orodju (bradlji), ter članov (15), ki so tudi nastopili s prostimi vajami in na orodju (drgu, konju in bradlji). Lep prizor je bil, ko sta nastopila deški in deklški naraščaj skupno v mešanji vrstah. Ravnotako je žel deški naraščaj glasno pohvalo za dve lepi skupini, kateri je sezidalo 18 dečkov naraščaja. — Po končani telovadbi se je vršila tombola in kolo sreče se je neprestano vrtelo. Udeležencev je bilo okrog 500. — Materijalen uspeh te veselice ni bil tako dober, kakor prejšnja leta. Je pač kriza, ki se jo opazi povsod. Vendar se je pridno plesalo in vse miže so bile zasedene. Vino in jedila izborna — a vsi natakariji žal, niso razumeli slovensko.

Neznan prijatelj.

Prišel je v kavarno s prerezanim trebuhom.

Iz gostilne v ulici Ugo foscolo št. 4 se je slišalo v ponedeljek okoli 9. ure petje in smeh. Dva sta bila, ki sta prepevala in se norčevala. Eden, Alojz Vekjet, blizu 40 let star, je že poznan; večina ga pozna po imenu »Pulver«. Njegov drug pa je čisto tuj, še nikdo izmed tistih, ki so bili tedaj v gostilni, ga ni poznal.

K. JURMAN OPTIK IN SPECIALIST Selenburgova ulica

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Ta dva sta postala ljudem že nadležna in začeli so zahtevati od krčmarja, naj ju vrže ven. Ker je bil pa Vekjet stalen gost te gostilne, se je gostilničar obotavljal ustreči želji ljudstva. Čez nekaj časa se je vzdignil Vekjetov tovariš in je nagovarjal tudi Vekjeta naj gre z njim. Vekjet pa se je ustavljal, naposled pa je odšel samo neznanec.

Vekjet je še nadalje prepeval, poznalo se je, da se ga je precej nalezl. Zopet so se ljudje jezili in gostilničar ga je vrget iz gostilne. Pred gostilno je Vekjet še nekaj časa miral, potem pa je odšel. Čez eno uro je prišel Vekjet v kavarno »Caffe Nuovo«, ki se nahajala na trgu stare mitnice. Kakor po navadi je prišel Vekjet v kavarno, sedel je flegmatično k mizi ter naročil črno kavo. Ker je bil Vekjet v tej kavarni že domač, se je začel pogovarjati z gospodarjem kavarne, z nekim Francem Abramom. »Kdo bi si mislil, tako dober človek sem jaz, pa me zabodejo.« — »Kako zabodejo?« se začudi gospodar. »E, trebih so mi razrezali!« nadaljuje Vekjet mirno in si pri tem slači jopič. Sralca je bila vsa okrvavljena, tam na sredi trebuha pa je zijala široka rana. Vsi navzoči so osupli. Nekateri so ga vprašali, kdo ga je zaklal, on pa je le odgovoril: »To je moja reč, samo moja; z njim pa se še srečam, in tedaj mu poravnam račun. Vi pa nič ne skrbite, je zadeva, ki se tiče samo mene!« Med tem časom pa so šli nekateri po stražnika, drugi zopet po voz. Stražar ga je spravil na voz in ga peljal v bolnišnico. Medpotoma pa ga je brezuspšno izpraševal kdo je zločinec, ranjenec ni hotel povedati niti kje je bil ranjen. — V bolnišnici je bil Vekjet takoj operiran; njegovo stanje je zelo nevarno. Sumi se, da ga je zabodel onj njegov znanec, s katerim je bil malo prej v gostilni. Policija se resnično trudi, da bi zločinca zasledila. Ves trud je bil dosedaj brezuspešen.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

TURŠKA VOJSKA JE PREKORACILA MESTO.

Carigrad, 10. septembra. Oficialno se potrjuje, da so turške čete udrele včeraj zjutraj čez reko Mesto. V Carigradu se mislijo, da ta korak nima večjega političnega pomena.

Neoficiozni krogi se boje, da ne bi turška armada na svojo pest začela tudi akcije proti Grčiji in tako dala povod za novo veliko vojso, v katero bi bil zapleten ves Balkan, ker obstoja grško - srbsko - rumunska zveza v svrhu garancije novega stanja na podlagi bucareškega mira.

VTIS V DIPLOMATIČNIH KROGII

Carigrad, 10. septembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih se pripisuje koraku turške armade nunogo večjo važnost, kot to pripisuje turška vlada. Sodi se, da si je turška vojska namenila s svojimi 350.000 možmi, da izvede idejo revanše proti bivšim balkanskim zaveznikom, četudi proti volji vlade. Tu se z velikim interesom pričakuje poročil o akcijah vojske, ki se pomika proti Macedoniji (kjer bodo Srbi pomežiknili, da je dovolj pustolovščine.)

TURČIJA SE NE OGREVA ZA ZVEZO Z BOLGARIJO.

London, 10. septembra. »Evening Standard« poroča iz Carigrada: Bulgarski delegati so izkušali turške delegate o vrednosti aliance prepričati, a niso dosegli najmanjšega uspeha.

SRBIJA IN ČRNA GORA.

Rusija posreduje. Berlin, 10. septembra. Ruska vlada je potom Hartwiga Spaljkoviču sporočila, da si želi, da se vprašanja razdelitve ozemlja med Srbijo in Črno Goro kmalu razrešijo.

To se kmalu zgodi.

Cetinje, 10. septembra. V tukajšnjih diplomatskih krogih so uverjeni, da se razdelitev ozemlja čim prej izvrši v zadovoljnost obeh strani. Se itak ne gre za več kot za 150 kvadr. kilometrov.

Odgovorni urednik Radivoj Korenec.
Last in tisk: »Glasbena Matica«.

Mali oglasi.

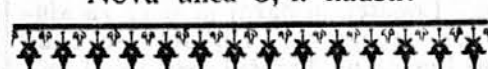
Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašilih ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Pekovski valenec se sprejme takoj pri Franc Beden, Ljubljana, Tržaška cesta šte. 4. 814-3

Dva dijaka

sprejme na hrano in stanovanje mestni učitelj J. Likar, Ljubljana
Nova ulica 3, I. nadstr.

Kranjske klobase

po 20 in 40 vinarjev komad najboljših vrste. Razpošiljam po povzetju od 10 kron naprej. Pri večjem naročilu poština prosta. Prodajam vsako sredo in soboto na ljubljanskem trgu

J. Primc,
gostilničar in izdelov. klobas,
Selo št. 23 pri Ljubljani.

Tovarna pianinov

Anton Pečar, Trst

ulica Farneto šte. 42.

izdeluje po naročilu pianine, ki so po svoji konstrukciji, dobrem materialu in najnovejšem lastnolizumljenem modelu dosegli vsepovsod najboljše sloves. Priporočam se slav. učitelstvu, preč. duhovščini i. dr. veleuglednim krogom za naročila, kakor tudi vsako ugaševanje in popraviljanje glasbenih instrumentov.

Cojzova cesta 9, pritličje desno.

Šolske knjige

za vse srednje, meščanske in ljudske šole v najnovejših odobrenih izdajah ter vse šolske potrebščine v najboljši kakovosti priporočam po zmerni ceni

L. Schwentner
knjigotržec

v Ljubljani, Prešernova ul. 3.
Poslopje »Mestne hranilnice«.

Oglejte si

pred nakupom izgotovljene obleke, sukna in pelerine za odraslo in

:: **šolsko mladino** ::
v trgovini

„Pri Škofu“

Ljubljana, Pred Škofijo šte. 8 — zraven škofije — nasproti gostilne »Pri Sokolu«.

Ravnokar so dospeli najnovejši jesenski in zimski

pariški modeli

damskih kostumov in paletov, kateri se ne bodo razstavili v izložbi ter se samo na izrecno zahtevo pokažejo odjemalcem.

Nadalje priporočam največjo izbiro paletov in kostumov za dame in deklice, oblek in površnikov za gospode in dečke ter šolsko mladino. Dalje pelerin in otročjih oblek

po priznani nizkih cenah.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Vpisovanje v glasbeno šolo

v soboto 13., v ponedeljek 15., v torek 16., v sredo 17. septembra dopoldne od 9. do 12., popoldne pa od 3. do 5. ure in v nedeljo, 14. septembra dopoldne od 10. do 12. ure.

To slovensko glasbeno vzgojevališče podaja učencem umetniško-glasbeno izobrazbo v klavirju in vijolini od prvega začetka do popolne konservatorijske in koncertne višine; v violi, violončelu, kontrabasu, flauti, oboi, klarinetu, fagotu, trobenti, rogu in pozavni do dostojne usposobljenosti za sodelovanje v orkestru; v solopetju od začetka do operne in koncertne višine in v vseh znanstveno-teoretičnih vedah t. j. v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu in eventualno kompoziciji in glasbeni zgodovini popolna izobrazba za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo, kapelnštvo i. t. d. Zavod stoji pod umetniškim vodstvom g. koncertnega vodje M. Hubada in pod administrativnim vodstvom g. šol. ravnatelja Frana Gerbiča. Na zavodu poučuje 13 glasbenih učiteljev; med temi: Fr. Gerbič, Mat. Hubad, Josip Vedral, Anton Trost, Klotilda Praprotnik, Jana Clumeca, Josip Pavčič in drugi.

Natančnejši podatki so razvidni iz lepakov.

Odbor »Glasbene Matice«.

„BALKAN“

Trgovska, spedijska in komisijska del. družba

Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33 — Telefon št. 100.

(Centrala: TRST)

mednarodna spedijska, spedijske in zavarovalne vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženo blago. Najmodernejša opremljena podjetja za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani z patentiranimi pohištvenimi vozmi. Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotacije itd.

Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozni listov: »Dalmatie« delniške družbe v Trstu, brzovozne proge Trst-Benotke in obratno ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripcevih & Co, Trst Avstrijskega Lloydja Cunard-Line za I. in II. razred.

Naročila sprejema tudi blagovni oddelek »Jadranske banke«.

Zmerne cene.

Točna postrežba.

VSE

na tukajšnjih in zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

so v predpisani izdaji vedno in v veliki izberi v knjigarni in trgovini z muzikalijami

Kleinmayer & Bamberg

LJUBLJANA,

:: Kongresni trg šte. 2 za dobiti. ::

Seznami šolskih knjig se oddajajo zastonj.

Vsaki dan

otrdi to prepričanje:

nežno vonjavo, istotako fini okus, — polno zlatorujavo barvo da naši kavi edino le dobroznani, izkušeni zagrebški

»kavin pridatek pravi : Franck :«
s tovarniško znamko »kavin mlinček«.

emp 120/25.044

Štev. 1146/m. š. sv.

Razglas.

Šolsko leto 1913/14 se prične na mestnih ljudskih šolah ljubljanskih

dne 16. septembra 1913

s klicanjem sv. Duha in potem takoj z rednim šolskim poukom.

Vpisavalo se bode v smislu § 33. dokončnega šolskega in učnega reda dne 13., 14. in 15. septembra 1913 v šolskih poslopih in sicer: dne 13. in 15. septembra od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne, dne 14. septembra pa samo od 9. do 12. ure dopoldne in sicer: za I. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju v Komenskega ulici št. 19; za II. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Cojzovi cesti št. 5; za III. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 (II. nadstro. pje); za IV. mestno deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Prulah št. 13; za mestno trirazrednico na Barju v šolskem poslopiju na Karolinski zemlji št. 40; za mestno nemško deško ljudsko šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 21 (pritličje); za mestno slovensko deklško šolo v šolskem poslopiju na Sv. Jakoba trgu št. 1; za mestno nemško deklško šolo v šolskem poslopiju na Erjavčevi cesti št. 19.

Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani se v mestne šole ne bodo sprejemali.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

dne 1. septembra 1913.